

Мавзу: **ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАРНИНГ
МОЛ МУЛКИНИ
СОЛИККА ТОРТИШ ТАРТИБИ**

Жисмоний шахслар мол мулк солиғи

Солик туловчилар

Солик солиш объектлари

Солик ставкалари

Имтиёзлар

Хисоблаб чикариш ва тулаш
тартиби

Солик туловчилар

- Мулкида солик солинадиган мол-мулки бўлган жисмоний шахслар, шу жумладан чет эл фуқаролари, шунингдек юридик шахс ташкил этган ва ташкил этмаган ҳолда тузилган дехкон хўжаликлари жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солик тўловчилариидир.

Солик солиш обьекти

- Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган уй жойлар, квартиralар, дала ҳовли иморатлари, гаражлар ва бошқа иморатлар, жойлар, иншоотлар солик солиш обьектидир.

Солик ставкалари

- Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солик ставкалари Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарори билан белгиланади.
- Ўз.Р. Президентининг №744 Қарорига асосан 2008 йил учун

Солик солинадиган объектларнинг номи	Мол-мулкнинг инвентаризация қийматига нисбатан солик ставкаси (%да)
Тураг жойлар, квартиralар, дала ҳовли, гаражлар ва бошқа иморатлар, хоналар ва иншоотлар қайта баҳолаш вақтидан қатъи назар	0,5

Жисмоний шахсларнинг мол-мулкини баҳолаш органининг баҳоси бўлмаган тақдирда, солик ундириш учун мол-мулкнинг Тошкент шаҳри ва вилоят марказларида **2100.0** минг сўм, бошқа шаҳарлар ва қишлоқ жойларида эса **920.0** минг сўм шартли қиймат қўлланади.

Хисоблаб чикариш ва тулаш тартиби

Мол мулк солиғи суммаси Солиқ идораси ходими солиқ инспектори томонидан хукумат томонидан белгиланган ставка (миқдор) бўйича хисобланиб, солиқ тўловчи фуқароларга тўлов хабарномаси орқали 1-майдан кечиктирмасдан етказилади.

Мол-мулк солиғининг тўлов муддати 1 йилда бир марта тенг улушларда икки муддатда - 15 июн ва 15 декабрдан кечиктирмай тўланади. Агар фуқаро солиқни ўз вақтида белгиланган муддатда тўламаса, у холда жарима сифатида хар бир ўтказиб юборилган ёки тўланмаган кун учун Қўшимча устама солиқ суммаси хисобланади.

Имтиёзлар

Қуйидагиларнинг мулкида бўлган мол-мулкка жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ солинмайди:

- 1) "Ўзбекистон Қаҳрамони", Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Меҳнат Қаҳрамони унвонларига сазовор бўлган, учала даражадаги Шуҳрат ордени билан тақдирланган фуқароларнинг.
- 2) 1941-1945 йиллардаги уруш ногиронлари ва қатнашчилари ҳамда доираси қонун ҳужжатлари билан белгиланувчи уларга тенглаштирилган шахсларнинг.
- 3) ўн нафар ва ундан ортиқ болалари бор аёлларнинг.
- 4) Чернобиль АЭСдаги авария оқибатларини тугатишда иштирок этганлик учун имтиёзлар оладиган фуқароларнинг (шу жумладан у ерга вақтинча йўлланган ёки хизмат сафарига юборилган шахсларнинг).
- 5) қонун ҳужжатларида белгиланган солиқ солинмайдиган майдон ўлчами доирасида пенсионерларнинг.
- 6) I ва II гуруҳ ногиронларининг.
- 7) ҳарбий хизмат мажбуриятларини бажаришда ярадор, контузия бўлганлик ёки шикастланганлик оқибатида ёхуд фронтда бўлиш туфайли ортирилган касаллик оқибатида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг ота-оналари ва бошқа турмуш қурмаган рафиқаларининг (эрларининг);
- 8) муддатли хизмат ҳарбий хизматчилари ва уларнинг оила аъзоларининг (хизматни ўташ даврида).

Хисоблаб чикариш ва тулаш тартиби

Мол мулк солиғи суммаси Солиқ идораси ходими солиқ инспектори томонидан хукумат томонидан белгиланган ставка (миңдор) бўйича хисобланиб, солиқ тўловчи фуқароларга тўлов хабарномаси орқали 1-майдан кечиктирмасдан етказилади.

Мол-мулк солиғининг тўлов муддати 1 йилда бир марта teng улушларда икки муддатда - 15 июн ва 15 декабрдан кечиктирмай тўланади. Агар фуқаро солиқни ўз вақтида белгиланган муддатда тўламаса, у холда жарима сифатида хар бир ўтказиб юборилган ёки тўланмаган кун учун Қўшимча устама солиқ суммаси хисобланади.

Масала ечиш

1 - Мисол: Фуқаро Ш. Ҳамдамов, Тошкент шахри Кичик халқа йўли 5-уйда яшайди. Ш. Ҳамдамовнинг мол-мулки, яни яшаб турган уйи мулкни баҳолаш идораси томонидан 460 минг сўмга баҳоланганди ва бу тўғрисида тегишли идоранинг маълумотномаси тақдим қилинган. 2008 йил учун мол мулк солиғининг ставкаси Президент Қарорига асосан 0.5% қилиб белгиланган. Ушбу фуқарога 2008 йил учун мол-мулк солиғи қуидагича хисобланади:

$$460000 \times 0,5 \% = 2300 \text{ сўм.}$$

Демак фуқаро Ш.Ҳамдамов давлат бюджетига 2008 йил учун мол мулк солиғи 2300 сўм. тўлайди

1-тўлов муддати ва солиқ суммаси 15-июнда 1150 сўм.

2-тўлов муддати ва солиқ суммаси 15-декабрда 1150 сўм тўлайди.

Масала ечиш

2. Мисол. Пенсионерларга тегишли бўлган кўчмас мулкнинг жами инвентарь баҳоси 1750000 сўм, жами эгаллаган ер майдонининг хажми 158 кв.м . Ушбу холатда пенсионер томонидан бюджетга тўланиши лозим бўлган мол-мулк солиги қуидагича хисобланади:

$$\{ \text{Сжам} - (\text{Сжам} : \text{Сжам}) \times 60 \text{ кв.м} \} \times \text{Сст}$$

Бунда:

Сжам – кўчмас мулкнинг жами инвентарь баҳоси

Сжам – кўчмас мулкнинг жами эгаллаган ер майдони

Сст – мол мулк солигининг ставкаси

$$\{1750000 - (1750000:158) \times 60\} \times 0.5\% = 5427 \text{ сўм.}$$

Назорат саволлари

- Мол-мулк солиғини түловчилари кимлар ?
- Мол-мулк солиғи нималардан ундирилади?
- Мол-мулк солиғи ставкаси ким томондан белгиланади?
- Мол-мулк солиғини ставкалари 2008 қандай?
- Мол-мулк солиғини түлов муддатлари қандай?
- Мол-мулк солиқини тұлашдан кимлар озод этилган?
- Пенсионерларга 2007 йилда мол мулк солиғидан қандай имтиёзлар берилди?

Жисмоний шахсларнинге р солиғи

Ер ҳақида тушунча

Солик туловчилар

Солик солиш объектлари

Солик ставкалари

Имтиёзлар

Хисоблаб чикариш ва
тулаш тартиби

Ер хақида тушунча

- Ер умум миллий бойликдир, Ўзбекистон Республикаси халқи ҳаёти, фаолияти ва фаровон-лигининг асосидир, ердан оқилона фойдаланиш зарур ва у давлат томонидан муҳофаза қилиниши “Ер туғрисида” ги қонунда белгилаб қўйилган.
- Ўзбекистон Республикасида ерга эгалик қилиш ва ердан фойдаланиш пуллидир. Ер учун хақ йиллик ер солиғи сифатида ундирилади.

Солик тұловчилар

Мулк ҳуқуқи, әғалик қилиш ҳуқуқи, фойдаланиш ҳуқуқи ёки ижара ҳуқуқи асосида ер участкаларига әга бўлган жисмоний шахслар, шунингдек юридик шахс ташкил этган ҳолда ва ташкил этмасдан тузилган дәхқон хўжаликлари ер солиғи тўловчилардир.

СОЛИК СОЛИШ ОБЪЕКТИ

- 1) дәхқон хұжалиғи юритиш учун мерос қилиб қолдириладиган умрбод әгалик қилишга берилған ер участкалари;
- 2) якка тартибда уй-жой қурилиши учун мерос қилиб қолдириладиган, умрбод әгалик қилишга берилған ер участкалари;
- 3) жамоа боғдорчиліги, узумчилиги ва полизчилигини юритиш учун берилған, шунингдек якка тартибдаги гаражлар әгаллаган ер участкалари;
- 4) хизмат юзасидан берилған чек ерлар;
- 5) мерос бүйича, ҳадя қилиниши ёки олиниши натижасида уй-жой ва иморатлар билан биргаликда мулк ҳуқуқи, әгалик қилиш ҳуқуқи ва фойдаланиш ҳуқуқи ҳам үтган ер участкалари;
- 6) қонун хужжатларида белгиланған тартибда мулк қилиб олинған ер участкалари;
- 7) тадбиркорлық фаолияти юритиш учун фойдаланишга ёки ижарага берилған ер участкалари.

Күп квартирали үйлар әгаллаган ер участкалари солик солиш обьекти бўлмайди.

Солик ставкалари

Ер солиғи ставкалари Ўзбекистон Республикаси Президенти Қарорига асосан белгиланади ва солик тўловчиларга Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Давлат солик қўмитаси томонидан белгиланган тартибда етказилади. Ер солиғини ҳисоблаш Ўзбекистон Республикаси Янги солик Кодекси билан тартибга солинади

2007 йил учун Ер солиғи ставкалари Тошкент шахри

Зоналар	Ставка (сўм)	Зоналар	Ставка (сўм)
1-зона	37.4	8-зона	111.2
2-зона	47.1	9-зона	123.6
3-зона	66.5	10-зона	130.8
4-зона	71.9	11-зона	140.3
5-зона	81.8	12-зона	148.1
6-зона	101.1	13-зона	155.3
7-зона	106.2	14-зона	162.5

Имтиёзлар

Ер солигидан қуийдагилар озод қылғынадилар.

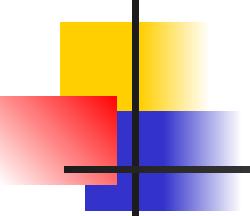
- 1) яйлов чорвачилигининг чўпонлари, йилқибоқарлари, механизаторлари, ветеринария врачлари ва техниклари, бошқа мутахассислари ва ишчилари;
- 2) «Ўзбекистон Қаҳрамони», Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Меҳнат Қаҳрамони унвонларига сазовор бўлган, учала даражали Шухрат ордени билан тақдирланган фуқаролар.
- 3) 1941–1945 йиллардаги уруш ногиронлари ва қатнашчилари ҳамда қонун ҳужжатларида белгиланадиган доирадаги уларга тенглаштирилган шахслар.
- 4) I ва II грух ногиронлари.
- 5) ёлғиз пенсионерлар.
- 6) боқувчисини йўқотган кўп болали оиласлар.
- 7) Чернобиль АЭСдаги авария оқибатларини тугатишда иштирок этган шахслар.
- 8) шахсий пенсия тайинланган шахслар;
- 9) кўчириб келтирилган фуқаролар келиб жойлашган ер участкалари бўйича – ер участкалари берилган пайтдан эътиборан беш йилгача;
- 10) шахслар – уларга якка тартибдаги уй-жой қурилиши ва деҳқон хўжалиги юритиш учун қонун ҳужжатларида белгиланган нормалар доирасида берилган ер участкалари бўйича – ер участкаси берилган ойдан

Хисоблаб чикариш ва тулаш тартиби

Жисмоний шахслардан ундириладиган ер солиғи солиқ органлари томонидан ҳисоблаб чиқарилади.

Жисмоний шахсларга ер солиғини тўлаш тўгрисидаги тўлов хабарномаси солиқ органлари томонидан ҳар йили жорий йилнинг 1 майидан кечикмай топширилади.

Жисмоний шахслар ер солиғини teng улушларда икки муддатда-15 июнь ва 15 декабрдан кечиктирмай тўлайдилар.

Масала ечиш

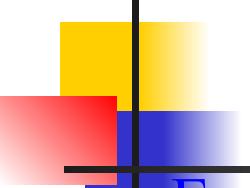
Мисол: Фуқаро Ш. Ҳамдамов, Тошкент шахри Кичик халқа йўли 5-уйда яшайди.(2-зона) Ш. Ҳамдамовнинг хонадонининг ер участкаси майдони ҳажми 6 сотихдан иборат. Ш.Ҳамдамовнинг яшаб турган ер солиғининггинг 1м.кв учун қиймати (ставкаси) 2007 йил учун 47 сўм қилиб Президент Қарорига асосан белгиланган. Ушбу фуқарога 2007 йил учун ер солиғи қўйидагича хисобланади:

Ечилиши:

1 сотих =100 м.кв

6 сотих = $6 \times 100 = 600$ м.кв демак 600×47 сўм =28200 сўм ер солиғи хисобланди

Демак фуқаро Ш.Ҳамдамов давлат бюджетига 2008 йил учун 28200 сўм ер солиғини тўлайди. 1-тўлов муддати ва солиқ суммаси 15-июнда 14100 сўм, хамда 2-тўлов муддати ва солиқ суммаси 15-декабрда 14100 сўм тўлайди.

Назорат саволлари

- Ер солиғи участкаси деганда нимани тушунасиз?
- Ерга нисбатан әгалик хуқуқи деганда нимани тушунасиз?
- Ердан фойдаланиш хуқуқи деганда нимани тушунасиз?
- Қандай жисмоний шахслар ер солиғи түлашдан имтиёздан фойдаланади?
- Ер солиғи ким томонидан ћисоблаб чиқарилади?
- Түлов хабарномалвирини солик түловчиларга етказиш тартиби қандай?
- Ер әгалиги ўзгарғанда солиқни түлаш тартиби қандай ћал этилади?
- Жисмоний шахслар учун ер солигини түлаш тартиблари қандай?
- Жисмоний шахслар учун ер солигини хисоблаш тартиби қандай?

**ЭЪТИБОРЛАРИНГИЗ УЧУН
РАҲМАТ!**